

(Dr. Havas Manó: Rendszeres zsidó vallás- és erkölcsstan. A középiskolák VIII. és a kereskedelmi iskolák IV. osztálya számára szakbavágó művek alapján. (Schlesinger József Könyvkereskedése-Budapest, 1934); Dr. Bernstein Béla: Zsidó vallásstan. A középiskolák VII-VIII., a felsőkereskedelmi iskolák III-IV. osztályai részére. (Nyíregyházi Zsidó Hitközség-Nyíregyháza, 1912); Dr. Krausz Sámuel: Rendszeres zsidó vallás- és erkölcsstan a Pesti Izr. Hitközség tanterve nyomán az érett tanulóifjúság számára. (Singer és Wolfner-Budapest, 1895); Halász Nátán: Zsidó hit- és erkölcsstan. Különös tekintettel a gyakorlati vallásos életre. Középiskolai növendékek és a család használatára. I. rész. Az eredeti kútforrások nyomán. (Ifj. Nagel Ottó-Budapest, 1889).

Örsi Julianna

A család belső rendje és a társadalmi-politikai-gazdasági változások összefüggései

A 20. század az egyén és a család életében is megpróbáltatásokkal teli időszak volt. Világháborúk, gazdasági válságok, rendszerváltások követték egymást, amely megnehezítette az emberek életét. A külső körülmények alkalmazkodásra, túlélésre, mobilitásra ösztönözte, kényszerítette az egyént, a családot, a helyi társadalom közösségeit. Mindez tükröződik a családi és egyéni sorsokban egyaránt. Ez pedig alapjában megváltoztatta a hagyományos parasztcsalád működésének rendjét.

Papp Szilvia Anikó

Hagyományőrzés az asszimiláció sodrában. Joseph Roth: Jób.

Joseph Roth *Jób* című kisregénye a bibliai Jób történetét helyezi egy 20. századi zsidó család történetének háttérébe, párhuzamba állítva főhősének, a tanító Mendel Singernek alakját Jóbéval. Jób történetének teológiai és szépirodalmi értelmezéseit vizsgálva mondhatjuk, hogy néhány fő értelmezési irány domborodik ki: Jób könyvét olvashatjuk erkölcsi példázatként, azaz a szenvedő ember hitben való kitartásáról szóló könyvként, teodíceai műként, amely Isten igazságosságát helyezi középpontjába, olvashatjuk a dialógus keresésének példázataként is. Roth *Jób* regénye Jób történetét zsidó családtörténetté teszi, amely bemutatja, hogy a népvándorlás és az asszimiláció folyamata milyen hatással van egy általa tipikusnak nevezett hagyományos zsidó család életére. Regényelemzésemben a család történetét végigkövetve az asszimilációnak és a háborús krízishelyzetnek a család egységére tett hatására és a zsidó hagyomány megtartásának folyamatára fókuszálok. Roth a *Jób* könyvében hangsúlyos, minden emberhez szóló emberi általánost megtartva bemutatja a zsidó mindennapi vallásosságot és azokat az alattomos társadalmi folyamatokat is felvillantja, amelyek a zsidó önazonosság és közösség fennmaradását veszélyeztetik. Roth itt megmutatkozó nézőpontjából a zsidó önazonosság éppen az Istennel való dialógusban maradást jelenti: nem a szülőföldre, a nyelvhez, közös hazához, nemzethez tartozás a zsidósághoz tartozás kritériuma, hanem a valláshoz való ragaszkodás, és e valláson keresztül egy történelmi kontinuitásban összetartozó sorsközösség vállalása.

Regényelemzésem célja az, hogy bemutassam a zsidó hagyományok szerint élő család működését, mindennapjait és ennek a vallás által meghatározott családi életnek a felbomlását a társadalmi folyamatok, válsághelyzetek hatására.

Pók Katalin

Hagyományos család a vallásokban és a liberális plurális modell

A zsidó, keresztény és iszlám családmódel. A zsidó-keresztény értékek gyengülése a liberalizmus erősödése. A klasszikus liberalizmus neoliberalizmusba fordulása és a családi